

MAGYAR NÉP

POLITIKAI, GAZDASÁGI, SZÉPIRODALMI KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:

Egész évre	44 L.
Fél évre	22 L.
Negyed évre	11 L.
Egy szám ára	1 L.

Felelős szerkesztő:

DR. NALÁCZY ISTVÁN.

Főszerkesztő:

GYALLAY DOMOKOS.

Megjelenik minden szombaton

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Str. Regina Maria (v. Deák F.-u.) 35. sz.

Kalotaszeg halottja.

Az erdélyi magyarságnak ismét gyásza van: Kísszebeni Dr. Albrecht Lajos volt ügyvéd, a Magyar Szövetség volt alelnöke, a Magyar Párt kalotaszegvidéki tagozatának elnöke, Kolozs megye tagozatának volt tb. főügyésze és törvényhatósági bizottságának tagja, ref. egyházmegyei főgondnok múlt hó 12.-én váratlanul elhunyt. Egy erős oszloppal ismét kevesebb a küzdő magyarság táborában. Egész életén keresztül önzetlenül és fáradhatatlanul nemzete érdekeit szolgálta. Most, amikor igaz magyar emberre szükségünk van, pótolhatatlan veszteséget jelent számunkra az Ő halála. Példaképe volt a tisztességes és becsületes hazafinak, aki sohasem kereste az önérvényesülés utjait; hiúság és magyarágyás ismeretlen fogalmak voltak Előtte. A dicsőség és fényes sikerek reménye nem kábították el, közénk jött, Bánffyhunyadon telepedett meg és ott nyitott ügyvédi irodát. Innen indult ki áldásthozó munkássága kulturális, társadalmi, egyházi és gazdasági téren egyaránt. Széles látókörével, szerénységgel párosult tudásával mindenütt volt, ahol fajaért menni és dolgozni kellett.

A forradalom kitörése és az annak nyomában járó összeomlás után még nagyobb munkát fejtett ki nemzete érdekében. Kiváló harcosa

volt a magyar kisebbség jogainak. Lelkesedéssel vett részt a Magyar Szövetség megszervezésében és mint annak egyik ügybuzgó alelnöke utolsó lehelletéig értékes munkát fejtett ki. Különös szeretettel viseltetett a nép iránt. Kiváló

érzékével felismerte a nép ügyesbajos dolgait, tanácsaival és utbagazatásaival a legnagyobb készséggel állott rendelkezésére. Szűkebb hazájának, Kalotaszeg vidékének, közlőrl ismerte népét. E nép tisztelettel és szeretettel ragaszkodott Hozzá, odaadó jó barátját és vezérét tekintette az Ő személyében. Bizony sok ilyen igaz magyar emberre volna szüksége népünknek!

Igaz részvétellel gyászolja Őt lapunk is, melynek egyik legértékesebb munkatársa volt. Ellhunytá egyaránt érinti az erdélyi magyarságot, nemes és önfeláldozó munkája elismerés érzéseit váltja ki. Hisszük, valljuk és tudjuk, hogy nem távozott el örökre körünkől;

szelleme itt él közöttünk! Ez a szellem fogja irányítani tetteinket és fog bátorítani küzdelmeinkben.

Amidőn fájó érzéssel bucsuzunk Tőle és a derék, magyar becsületességgel végzett munka után pilhenést kívánunk Neki, a Mindenhatót kérjük, hogy sok ilyen embert adjon Nekünk további harcainkban!

Naláczy István.

KÍSSZEBENI DR. ALBRECHT LAJÓS

Hírek a belpolitikából.

A belső politika képe ma sem nyugodtabb, mint az előbbi hetekben. A kormány erősen készült, hogy az országgyűlésnek május elején megkezdődő ülészakán az alkotmányreform folytán szükségessé vált új törvényeket megszavaztassa. Ezek közül a kibocsátott híradások szerint először a közigazgatási törvény kerül tárgyalásra. Ez, mostani alakjában, biztosít ugyan valamilyen önkormányzatot a községek és a vármegyék részére, de távolról sem oly módon, hogy a helyi érdekeltségek kellő befolyását saját ügyeik intézésére lehetővé tenné. Azonkívül igen nagy akadálya egészséges községi és városi közélet kifejlődésének az új adótörvény, amely oly szegényesen gondoskodik a községi háztartás szükségleteinek fedezéséről, hogy feltétlenül számolnunk kell a községek és városok visszafejlődésével.

A kormány szándéka szerint tárgyalás alá kerülne még az a törvény is, amely az állam és az egyházak közötti viszonyt rendezi. Ez a törvény kiterjedne az egyházak jogi helyzetének megállapítására, meghatározná a vallásgyakorlat feltételeit, az államszegélyre jogosult egyházakat, az áltérés módját is a egyes házasságból született gyermekek vallását. Ennek a törvénynek a tervezetét a kormány előzetesen közölte az érdekelt egyházakkal is így a magyar egyházakkal is. Ezek megtették a tervezetre észrevételeiket, szépen kidolgozták, alapos munkálát keretében. A jövő fogja megmutatni, hogy ezeket mennyiben méltatta a kormány figyelemre. Azt azonban máris meg kell állapítanunk, hogy a kérdés rendezésénél a vallássegénylőség elve sérelmet szenved, mert ki van mondva, hogy a gör. keleti vallás uralkodó vallás, a gör. katolikus pedig kedvezményezett.

Az iskolakérdés szabályozása is most kerül napirendre. E tekintetben két törvény fog rendelkezni. Egyik az állami, másik a felekezeti oktatásról. Sem egyikre, sem másikra nézve nem ismerjük az alapul szolgáló elveket, mert kidolgozásuk titokban, az érdekelt egyházak teljes kizárásával történik, bármennyire is lehetetlennek lássék az egyházak létét legélténkebben érintő alapvető fontosságú kérdésnél az ilyen eljárás.

Míg a kormány így készül jövőendő munkájára, addig az ellenzék egyre folytatja támadásait a kormány s a liberális párt ellen. Különösen a román nemzeti párt támadja erősen a kormányt, de komolyan szervezkedik a néppárt is. Ez utóbbi alakulása ötödik évfordulóján gyűlést tartott Bukaresiben, melyen a nagy számban megjelent közönség ünnepesen ünnepelte a párt vezérét, Averescu tábornokot.

Minde mozgalmak rendén többször esett szó a kisebbségek kérdéséről, melynek rendezését ma már minden irányadó politikai komoly szükségnek tekintik.

A rendezés módjára nézve még nagy az eltérés, hogy a kérdéssel már általában foglalkoznak, ez alap reményt ad a megnyugtató megoldásra, amit örömmel várunk, de a mi nem egyedül a mi érdektünk.

KÜLFÖLD

Franciák a békeszerződés megváltoztatásáért. A németek és franciák halálos tusája nem a véget érni. A németek részéről Rosenberg miniszter az ellenállás politikájának a híve s ilyen értelemben közelebbről nagy beszédet tartott, amely az ország sajtóban heves vitákra adott alkalmat. Németország különben tervezetet dolgozott ki arról, hogy mekkora összegű hadisarcot képes fizetni. Poincaré francia miniszterelnök még tárgyalni sem akart a tervezetről s ez a békés megegyezés lehetősége újból megbukott. Francia közvélemény azonban ma már nem áll olyan egységesen Poincaré háta mögött, mint azelőtt. Nem csak a szociálisták körében, hanem a vidéken is hangok emelkednek az erőszak politikája ellen. Közelebb egy francia vármegye határozat újján felszólította a kormányt, hogy hallgasson a józan ajánlatokra és igyekezzen a békeszerződéseket úgy módosítani, hogy Németországot eleget tehesen kötelezettségeinek, mert csak úgy reális lehet Franciaország elpusztított vidékeinek újraépítése. A francia kormányt egyelőre nem igen befolyásoltak ezek a szórványos ellenkezések. Legutóbb a megszállt hadak részére parancsot adott ki, hogy a Ruhr-vidéknek Németország felé eső határán lövészárkokat ásni és drótsövényeket kell vonni. Ebből arra lehet következtetni, hogy a franciák német támadásokra tartanak.

Készülődés Oroszország ellen. A győztes államok aggodalommal figyelik az oroszországi eseményeket. Föltételezik, hogy Lenin halála után hazatérő politika s ezzel kapcsolatban nagy zavargások fog következni, amelyek a szomszédos kisebb államok biztonságát is veszedelembe sodorhatják. Franciaország megfontoltságba lépett, hogy Lengyelországot és a baltikumot szorosabb együttműködésre bírja Oroszország ellen. A francia fővezér, Foch marsall, mostanra rendjéjára Lengyelország keleti határait és utasította: mi módon védekezzenek egy esetleges orosz támadás ellen?

Magyarország jóvátételi kötelezettsége. Utóbbi időben nagyot hanyatlott a magyar pénz értéke. Az értékesítkedés oka nem egyéb, mint a hadisarcok jóvátételi összeg kiróvásának közeledése. A társaságok alapuló hírek szerint nagyon súlyos terhek várhatnak Magyarországra zudulni, amelyek az egész gazdasági életet meg fogják rázkóztatni. A magyar kormány

den kísérletet megtesz, hogy a fenyegető veszedelmet elhárítsa. Beihlen gróf miniszterelnök és Kállay pénzügyminiszter közelebből Párisba, Londonba és Rómába utaznak, hogy a nagyhatalmak kományait fölvilágosítsák hazájuk súlyos helyzetéről. A látogatásról az illető országok lapjai rokonszenvvel írnak s különösen az angol világlapok feltűnő melegséggel biztatják a magyar államférfiakat utjuk megtételére. A magyarok azt remélik, hogy sikerülni fog egy nagyobb angol kölcsönt fölvenniök és a jóvátételi összeg csökkentését elérniök.

A törökök országépítő politikája. A győzelmes harcok után Törökország az újjáépítés munkájához látott. A nagytehetségű Ismed és Kemal pasák ezen a téren

Balról Kemál, jobbról Ismed pasa.

s hatalmas eredményeket értek el. Sikertült egy amerikai pénzcsoportot megnyerniök, amely sok millió dollár feleltetésével vasutat, kikötőket, városokat fog építeni Törökországban. Az amerikaiak bizonyos előjogokat kaptak élvezni a török gazdasági életben. A franciák nagyon haragszanak mind a törökökre, mind az amerikaiakra a kötött szerződések miatt s ellenszenvüket az újabb lausennei konferencián is leplezellelül érezték. A törökök és franciák között fennálló ellentétre még egyet vet az alábbi eset.

Konstantinápolyban egy ünnepl banketten a francia konzul két fegyveres kísérelével jelent meg. A fegyveres kísérel régi szokáson alapult s némi megalázást jelentett Törökországra nézve. Kemál pasát nagyon föllégyelt a francia konzul sértő eljárása és ráparancsolt a

török rendőrökre, hogy a két fegyveres kísérelőt azonnal tartóztassák le. A konzul pedig utasította, hogy üljön külön asztalhoz. Midőn a konzul meg akarta magyarázni eljárását, Kemál pasa odaszólt neki: — Nem értek franciául! A konzul erre megjegyezte, hogy egy évvel ezelőtt Kemál még igen jól tudott franciául. — Ja, felelt Kemál, egy év alatt az ember sok mindent elfeled. Ezzel otthagya a konzult és tüntetően az orosz követel kezdett beszélni. A franciák fenyegetőznek, hogy fegyverrel fogják a törököket engedékenységre kényszeríteni s állítólag a görögökkel már tárgyalnak is a közös támadás ügyéről.

Összekülönbözés a magyarok és csehek közt. Magyarország északi határán közelebből kisebbbarányu cselepaté játszódtott le a határőrök között. Az összekülönbözés során egy Szedlacsek nevű cseh őrmester meghalt. A cseh kormány megtorlásul elzárta határát Magyarországra felé s ezzel a két ország között szinte háborus feszültséget teremtett. Magyarország azt az ajánlatot tette, hogy bizzák nemzetközi bizottságra annak eldöntését, hogy kit terhel a felelősség a határon megmegisméltető összetűközéseikért. A magyar közvélemény különben azt gyanítja, hogy a csehek azért csinálnak olyan nagy lármát a dologból, mert külföldi rokonszenvét el akarják fordítani a magyar államférfiaktól, akik a jóvátétel és kölcsön ügyében külföldi látogatásokra készülnek.

Mi lesz az eltávozottak birtokával? Magyarország panasszal fordult a Népszövetséghez Románia ellen, amiért ez magyar állampolgárok földbirtokait is felosztotta. A Népszövetség közelebből tárgyalta az ügyet Genfben Adashi japán kiküldött elnökle alatt. A román álláspontot Titulescu, a magyar Gajzágó László védte. A vita során Adashi elnök megsértődött a román kiküldött némely megjegyzései miatt, egyébként is elmérgesedett a vita, úgy, hogy a döntést későbbre halasztották. Gajzágó és Titulescu előzetes megbeszéléseket kezdtek, melyeknek célja, hogy Magyarország és Románia között közvetlen megegyezést létesítsenek s így a döntést megkönnyítsék.

Olvassa a

„Magyar Nép“-et.

A LEGIZLÉSESEBB NYOMTATVÁNYOK A
MINERVA KÖNYVNYOMDAI MŰINTÉZETÉ-
BEN KÉSZÜLNEK. CLUJ, STR. REGINA M. 2.

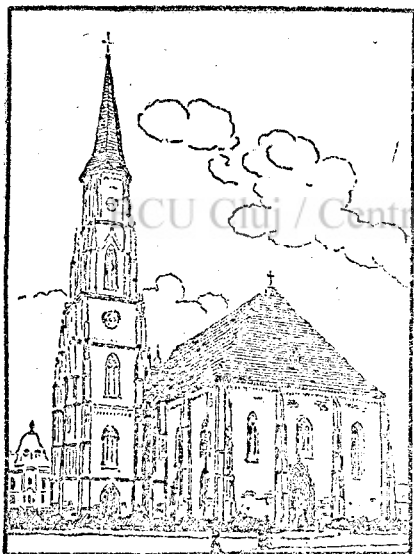
HÍREK

Olvasóinkhoz.

Tisztelettel felkérjük olvasóinkat, illetve előfizetőinket, hogy hátralékos előfizetés díjaitak klegyeníteni sziveskedjenek, hogy lapunk küldése ne ütközzék akadályokba.

Értesítjük egyúttal olvasóinkat, hogy a második nyomású naptár még mindig megküldhető azoknak, akik lapunkra egy évre előfizetnek.

Küzdelem indul a templomokért. A „Patria” című kolozsvári román lapban Ghibu Onosifor nevű egyetemi tanár több cikket írt, amelyekben azt fejtegeti, hogy a románságnak, illetőleg az uralkodó görögkeleti vallásnak joga van a kolozsvári főtérsi Szent-Mihály

A kolozsvári főtérsi Szent-Mihály templom.

templomot a római katolikusoktól magának követelni. A cikkek a magyarság körében méltó megütközést keltettek, hiszen nem jelentenek egyebet, mint azt, hogy a művelt román körök is készek volnának a legsötétebb vallási elnyomatásban közreműködni. Sokan nem is hitték, hogy a Ghibu ur tervel komolyabb visszhangot fognak kelteni a románság körében. Fájdalom, a jelek arra vallanak, hogy a templom elvételének kérdése nagyon komolyan foglalkoztatja a románság bizonyos köreit. Legalább erre vall a Kolozsvárt megjelenő „Clujul” című hetilap bejelentése, amely azt mondja, hogy a kormány Bukarestből egy bizottságot küldött ki Ghibu ur bizonyítékainak tanulmányozására. A Clujul című hetilap láthatóan azon az állásponton van, hogy a templomot el kell venni a magyar római katolikusoktól. Amint írja: ez nemcsak 5) milliónyi érték megszerzését jelentené, hanem erős példát terem-

tene más templomok, egyházi épületek és intézmény hovatartozásának elbírálására is. — E hírekkel és fogásokkal ellentétben a római katolikus egyház vezető emberei lehetetlennek tartják, hogy a román kormányzat a vallási üldözés régen letűnt, szomorú korát készülne fölidézni Erdélyben.

Megjelent a Szavalókönyv. A Magyar Könyvtárának első száma: a Szavalókönyv elhagyott sajtót. A magyar költészet legszebb darabjait Dr. Révész László munkatársunk nagy szeretettel és hozzájárulással válogatta össze a kis kötet számára. A pompás művészi címlapot Szopos Sándor festőművész rajzolta. A kötet címlapját jövő számunkban bemutajuk olvasóinknak. Olcsóbb és szebb könyv aligha jelent meg mostanában, mint a Magyar Nép Szavalókönyve. Ára kis hivatalunk utján 5 leu. Bontó ára nagyobb lesz.

Kedvezmények a budapesti XIV. árumintavásár látogatói részére. A folyó évi május hó 19-28-ig tartó budapesti XIV. árumintavásár külföldi látogatói az alábbi kedvezményekben részesülnek: 1. Magyar határt *visum nélkül* is átléphetik folyó évi május hó 15-től 25-ig. A visum utólagosan a vásár területén működő „Budapesti Árumintavásári Utlevélkirendeltségnél is beszerezhető. 2. A magyar *visumdíj felét* fizetik akár a m. kir. külképviseleti hatóságoknál (m. kir. Követség Bukarest és magyar kir. Utlevélkirendeltség Kolozsvár), akár utólagosan Budapesten szerzik meg a visumot. 3. 50% os *menetdíjkedvezményben* részesülnek a Magyar Államvasutak, a magyar kir. Folyam-Tengerhajózási R.-T. és a Dunagőzhajózási Társaság vonalain folyó évi május hó 17-től 30-ig Budapestre és vissza történő egyszeri utazásnál. 4. *Elszállás* Budapest székesfőváros Idegenforgalmi Hivatala (Házbazár 1 félemelet 2.) gondoskodik a vásárlátogatók elszállásolásáról. Célszerű előre közölni, hogy szállásban, vagy magánlakásban óhajt-e szállást és mekkorai kerületben óhajt lakni. — Fontos, hogy a szállással kapcsolatos megkeresésben az érkezés pontos napja és órája szaka megjelöltessék. A hivatal a budapesti ösvényvasúti és hajóállomásokon kirendeltséget létesít. 5. fennálló deviza rendelkezésekre való tekintettel a vásár területén egy *idegen pénzváltó hivatalos kirendeltség* működni, mely a vásárlátogatóknak szakszerű pénzügyi igazításokat ad és az engedélyezhető könnyítéseket közveitli. 6. Az árumintavásárnak a vásár területén *külön póstahivatala* van. Címe: „Budapesti Árumintavásár Iparcsarnok.”

Az összes kedvezmények igénybevitelére jogosít a „Vásári Igazolvány” jogosit, mely a Kereskedelmi Iparkamáránál szerezhető be, darabonként 50 (öt) leu árban. A vásári igazolvány három részből áll: az első lap az utlevélláttamozási és utazási kedvezmények igénybevitelére jogosít, a második lap lefejtendő részben lakáskérelmi szelvényt képez, melyen a Székesfővárosi Idegenforgalmi Hivatal az igényelt lakást utalja; az igazolvány másik oldalán levő a harmadik lap a hetedik szelvény ellenében pedig a tulajdonos egy leu értékű vásári kivitelű fémből készült vásári jelvényt fogad a vásáron.

Tisztviselők sztrájkja. A múlt hét egyik legnagyobb eseménye volt az állami tisztviselők sztrájkja. A tisztviselők azért próbálkoztak sztrájk-

mert nincsenek megelégedve fizetésükkel és a javításra előirányzott ötszázmillió leu felosztási módjával sem értenek egyet. A kormány erélyesen lépett közbe, a bukaresti vezetők közül többeket elfogatott. A tisztviselők mindenütt munkába állottak.

A magyar kultúra sérelmei. A magyar könyvek elkobzása ügyében örvendetes fordulat történt: a kormány feloldotta a rendeletet és a könyvek további árusítását megengedte a könyvkereskedőknek. Sajnos, a magyar kulturát más oldalon megint súlyos sérelmek érik. Marosvásárhelyen a gyönyörű középületek magyar vonatkozású szobrait és képeit hatósági rendeletre részben már eltávolították, részben a közeljövőben fogják eltávolítani. Aradon a Tizenhárom vértanu és Kossuth Lajos szobrát akarják lebontani. Ezek az intézkedések mélyen sértik a magyarság érzékenységét s amellett pótolhatatlan művészi veszteséget okoznak az országnak. Csupán a veszélyeztetett vásárhelyi műkincsek többmint huszmillió leu értéket képviselnek.

Mennyivel van több nő Európában, mint férfi. A háború előtt is nagyobb volt a nők száma, mint a férfiaké. A háború a különbséget nagy mértékben megnövelte. Legújabb kimutatás szerint Európának jelenleg 475 millió lakosa van. Ebből 25 millióval több a nő, mint a férfi. Szomorú megállapítás a férjhezadó lányokra.

A Keresztény Diákok Világszövetségének kiküldöttei Kolozsváron. Pár nap óta Kolozsváron a Keresztény Diákok Világszövetségének három kiküldöttje tartozkodik: Dartigue Albert, a szövetség keleti osztályának elnöke, genfi egyetemi tanár, Bidgrain kisasszony, a szövetség utazó titkára — mindkettő francia — és az angol Miss Pryz, ki már több év óta él Bukarestben, mint a Szövetség megbízottja. E Világszövetség működése már a háború előtt ismeretes volt, most azonban még fokozottabb tevékenységet igyekszik kifejtetni, hogy a lelkeket az egymás iránti gyűlöletből az evangéliumi testvéri szeretet útjára vezesse. A szövetség központja Genfben van, innen küld ki ügyvezető titkárokat az egyes államok keretén belül megalakult fiókok élére. Anyagi céljai közé tartozik különböző diákintézmények felállításása s ezek működésének támogatása. — Itartozkodásuk alatt első sorban a nagyenyedi Bethlen-kollégiumot látogatták meg, Kolozsvárott pedig ref. kollégiumot és teológiát keresték fel. Mindkét kollégium ifjúsága diszfelvonulást rendezett tiszteletükre. A ref. teológián több előadást tartottak külön-külön a ref. leánygimnázium, fiukollégium növendékei és a theologusok részére. Ismertették a szövetség mibenlétét és működését s több tudományos kérdés tételét vita tárgyává. Ápr. 27 én a ref. egyház vezetői, élükön Nagy Károly püspökkel, tiszteletükre a teológián theasziélyt rendezett. A kiküldöttek mindenütt meglepődéssel szemlélték az évezredek magyar kultúra eredményeit s abbéli reményüknek adtak kifejezést, hogy e kultúra továbbra is élni fog. Tapasztalataik eredményeként egy romániai kolozsvári központtal bíró magyar tagozat felállítását fogják javasolni a Világszövetség genfi vezetősége előtt. Az egyetemi ifjúság számára az egyetem épületében szintén több előadást tartottak.

Magyar bankjegyek gyűjtése. A magyar királyi Pénzügyminiszter a Budapesti közlöny 1923 évi január hó 6-iki számában közzétett 4812/P. M. számú

rendelete 1 §-a értelmében a magyar királyi jegyintézet a romániában forgalomban levő m. kir. postatakarékpénztár aláírását viselő 20, 10 és 5 koronáról szóló államjegyek összegyűjtésére és a bukaresti követség címére leendő továbbítás végett a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank aradi, valamint a Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjait bizta meg. Az érdekeltek a szóbanforgó államjegyeket vagy a nevezett bankoknál, vagy a bukaresti magyar királyi követség irodájában beszolgáltatathatják.

Tavaszi kirándulás a budapesti árumintavásárra május 19—28 ig. Mindennemű felvilágosítást a bukaresti magyar királyi követség, a kolozsvári magyar királyi utlevélkirendeltség valamint a Kereskedelmi- és Iparkamarák adnak.

A lépfene a Szilágyságban is föllépett. Erdély területén a múlt évben is a Szilágyságban pusztított leginkább a lépfene. Doh és Kerestelek község állatállományából a múlt évben annyi hullott el, hogy a földművelésügyi minisztérium jónak látta a két község állatállományának beoltását. A Szilágyságból az idén is jelentik a lépfene föllépését. El lehetünk tehát készülni rá, hogy ez a ragály Erdély területéről az idén is szed áldozatokat. Lapunk mai számában erre való tekintettel közöljük kiváló munkatársunk, Dr. Gergely Endre tollából ennek a betegségnek ismertető jeleit és veszélyeit. Az ott mondottakat szíveleje meg mindenki jól és ahol felüti fejét a betegség, ott ne várjanak felsőbb intézkedést, hanem azonnal oltassák be az egész állatállományt az elhullott marhákat pedig a leggondosabb fertőtlenítés betartásával jó mélyre tödeljék el.

Közzükségleti cikk-e a pálinka. Sajnos, bírói végzés adott igenlő feleletet erre a kérdésre. — Pálinka árának drágítása miatt állott vád alatt egy kereskedő, kit a bíróság azzal a megokolással marasztalt el árdragítás vétsége alapján, hogy mezei munkások szolgálati szerződésében a természetben való szolgáltatások között a gabonarészen kívül ott szokott szerepelni a napi három pohár pálinka is. Elég sajnálatos dolog, hogy egy bűnös közszokásból és főként bűnös emberi gyöngeségből élvezett italnak, csak azért, mert azzal sokan élnek, így állílanak ki szabadságlevelet. Ha így tartunk, nemsokára a lopás, az idegen vagyron eltulajdonítása lesz az erkölcs, mert azt ma-holnap többen üzik, mint a másénak megbecsülését.

Rendőri kegyetlenségek. Gyergyószentmiklós székely népét nagy izgalomban tartják azok a kegyetlenségek, amiket rendőri közegek iparosokkal és azoknak családtagjaival, apró gyermekeivel elkövettek. A borzalmas bánásmód eilen a iparistűtet is állást foglalt s rábirta a prefektust, hogy Nemesiu Emil rendőrkapitányt állásából felfüggeszesse.

Főlemelték az utasok birságát. Azokkal az utasokkal szemben, akik a vonatokon nem őrzik meg a tisztaságot s ételhulladékokat, cigarettavégeket, vagy ételek csomagolására szánt papirokat dobálnak szét vagy dugdosnak az ülések alá, az eddig alkalmazott 40 leu birságot 100 leura emelték fel, a vagonokban okozott eszeleges rongálások megtérítésén kívül. A birságból 30 százalék annak a vonatkísérőnek jut, aki azt bevételte, 10 százalék pedig a kalauznak, aki az esetet a vonatkísérő tudomására hozta.

A nagylelkű amerikai millárdos. Lapunk hátsó oldalán több alkalommal volt már szó Ford Henry-ről, a dúsgazdag amerikaiáról, aki a híres motorkéket gyártja. Ford nemcsak az autók gyártásáról és nagy vagyonáról híres Amerikában, hanem szórakozottságáról is. Ford nem régiben levelet kapott egyik iskolatársától, aki tönkre jutott. Szegény barátja arra kérte Fordot, ajándékozzon neki egy rend ruhát, mert le van rongyolódva, és pénze ujrúhára nincs. Ford magához hívatta barátját és átadta neki egyik legjobb ruháját, melyet azonban a napokban még ő maga is viselt. Az ajándékkal kitüntetett barát nagy hálálkozás közben ellávozott, de másnap már korán reggel jelentkezett. Egy másfél millió dollárról szóló csekket hozott vissza, amelyet az ajándékruha zsebében talált. Ford a csekket nem fogadta el. — Tartsd meg, mondta barátjának, ha már kezdedbe került. Ezzel kezdhetesz valami okos dolgot. És annál is inkább a siker reményében, mert én százezer dollárral kezdtem, mikor a gyáramat megalapítottam. — Ford barátját bizonyára nagyobb ajándékkal is meglepethette volna, ha szorgalmát és kitartó munkakészségét adja iskolatársának, nem pedig a másfélmillió költséget.

Kísérlet a cukorhiány fedezésére. Románia területén rövid idő alatt megkétszereződött a cukor ára. Ma egy kg. cukor átlag 42—45 leuba kerül. A kormány a drágaságon, illetőleg a cukorhiányon azáltal kíván segíteni, hogy a külföldi behozatalt a vámfizetés alól föloldja. Ilyen úton gkgként 3 leuval olcsóbbodik meg a cukor, ami bizony nem jelentékeny különbség. Az intézkedésből annyi jó mégis származni fog, hogy a behozatal megnövekszik és így ha drágán is, legalább lesz cukor a boltokban.

A természet szomorú tréfája. Ausztriában történt, hogy egy földműves tehene borjazónak mutatkozott, azonban az öröndetes esemény a rendes időre nem következett be. A tehén térfogata hónapról-hónapra növekedett, a földműves egy teljes évi várakozás után végül is a rejtélyes jószágot levágatta. Ekkor kiderült, hogy a tehén csakugyan borjazó. A rendkívül hosszú idő alatt a borju sulya anyja testében 70 kilóra növekedett.

Amerikai magyarok áldozatkészsége Egyházközség. Csekefalva község Udvarhely vármegyének majdnem egyik legkisebb és legszegényebb községe. Ötszáz lakosa közül 300 ref. és 200 unit. vallású. Ugy unitárius, mint a református hívek mindig előljártak egyházuk és vallásuk iránti áldozatkészségükben, de különösen az utóbbi nehéz időben bizonyították be, hogy minden hívő mivel tartozik egyháznak. Minden felsőbb hatóság figyelmeztetés nélkül visszaállították a régi terményképét, ami évenként családonként 100—500 Leu megterhelhetést jelent. A református hívek tartják tenn a ref. felekezeti iskolát. Közadakozásból két harangot szereztek a kicsiny templom részére és ezen adakozásában Varga Béla ref. lelkész felhívására az Amerikában élő hívők is résztvettek. A lelkész gyűjtőívén 83 dollár (1600 Leu) gyűlt össze. Az adományokat az alábbi kísérő sorokkal jutatták el a lelkészhez: „Legyen meggyőződve Tiszteletes Ur, hogy az amerikai magyarok igazi jó érzellemmel viseltetnek szülőföldjük iránt és mindnyájan örömmel adakoznak arra a nemes célra, amelyről sorai szólnak és igazán óhajtják a hazai nématornyok harangjai beszerzését.” Az

adományozók neve és az adományok a következők: Jó Mihály és neje, Simó Domokos és neje 10—10 dollár, Demeter Elek és neje 8, Demeter Árpád, Bedő József és neje, Bardóczi Ilona és férje, Imre János és neje 5—5, Ifj. Bedő Ferenc 4, Demeter Erzsébet, Demeter József, Demeter Sándor, Kovács Károly, Török Vencel, Gedő Domokos és Mózes Bálint 2—2, Özv. Demeter Dénesné 1—50, Id. Kovács József és neje, Demeter Miklós, ifj. Kovács József, Nagy Sándor és neje, Bencze Gábor és neje, Petró János és neje, Petró Ferenc, Boros Miklós, Mike Kadonyi, Máté Sándor és Mihály János 1—1 dollár. Demeter Mátyás, Keresztes Miklós, Bács Elek, Major Mózes, Szűcs Károly, Nagy Péter, Kovács Ferenc, Bokor Mihály és Szokola János 50—50 cent, összesen 83 dollár 50 cent. Öszinte elismerés és hálás köszönet mindenik adakozónak. Mi pedig tanuljunk és okuljunk e példából.

Magyarigenben a magyar ifjuság április 1-én husvét első napján, a róm. kath. iskola helyiségében másorral egybekötött táncmultságot rendezett, mely minden tekintetben reményen felül sikerült. Színre kerültek: „Dini és Dani” című bohózat. Dani szerepét Jánsky Bandi, Dini szerepét Ajtay Pál, a Dani feleségét Szabó Rózsika játszották. A következő darab: „Az elevenholt házaspár” című bohózat, szereplői Szabó Pál, Szabó Erzsike, Fűző Samu, Bordó Béla, Borbély, Erzsike, Borsos Ernő és Borsos Matild. Ez utóbbi darab sok alakitást kívánt és hála a szereplők ügyességének és rátermettségének, valamint fáradságát nem ismerő odaadásának úgy sikerült, hogy fénypontja volt a műsornak. A nagyszámú közönség szünni nem akaró tapssal jutalmazta a szereplők összhangu játékát. Mindenik szereplő derekasan és dicséretre méltóan állotta meg a helyét. A zenét a gyulafehérvári műkedvelő zenekar 9 tagja szolgáltatta. Hálás elismerés a zenekar minden egyes tagjának. A hegyaljai magyar közönség csaknem teljes számban jelent meg a műsoros estélyen és bebizonyította, hogy ha iskoláról van szó, készséggel hoz adozatot. Az előadás és táncmultság tiszta jövedelmét ugyanis iskolai célokra fordítják.

A „Blausch“-féle „Haematicum“ apomatihus vas- és mangán elixír

a legnevesebb orvosok által
ajánlva vérszegénység, szá-
padtság, étvágytalanság és
gyenge testi állapotoknál.

Ize igen kellemes s nagyban javítja a közérzést! — Napjában
étkezéskor vagy azután 1—2 evőkanállal. Gyermekeknek kevesebb.

Kapható mindenütt!

Vezérképviselőt Nagy-Románia területére:

Cosmos nagydrogeria Cluj—Kolozsvár.

GAZDASÁGI ÉS SZÖVETKEZETI ÉLETE

Gazdák kára — iparosok veszedelme.

— A lépfene. —

A „Magyar Nép” II. évfolyamának 50. számában Pasteur emlékezetével kapcsolatban szólottunk néhány szót a lépfenéről, megemlítettük, hogy az embert milyen formákban támadja meg s hogyan jön létre a fertőzés. Mivel a hírlapok mostanában arról irtak, hogy Erdélyben a betegség felütötte ismét fejét: szükségesnek tartjuk — a gazdák és iparosok érdekeit szemelőlítve, — ezen fertőző betegséggel kissé bővebben foglalkozni.

A lépfene olyan fertőző betegség, mely az emberekre az állatok (szarvasmarhák, lovak, juhok, különféle vadak) révén ragad át. Különösen nagy pusztításokat és óriási károkat okozott akkoriban, midőn még a lépfene ellen nem tudtak védekezni. Így 1617-ben Népoły környékén számtalan állaton kívül 60.000 ember pusztult el lépfenés állatok husának élvezete miatt. Franciaország a 18-ik század elején évente kb. 20 millió frank értékű állatot veszített el e betegségben. Szibériában 1785-ben 100.000 ló hullott el lépfenében. Németország is nagy károkat szenvedett elpusztult állatai miatt; így 1875-től 1883 ig összesen 1½ millió márkánál nagyobb volt a kára.

A lépfene napjainkban is előfordul Európa minden országában, sőt minden világrészben. Már most épen a gazdaközönség tudja legjobban értékelni, hogy mit tesz az, ha valakinek manapság a nehéz életviszonyok között elpusztul 1—2 tehene, lova, vagy juhnyája e betegségben. Már az említett cikkben mondván volt, hogy a tüdő- és béllépfenében (melyet béltüznék is neveznek) majdnem minden beteg elpusztul. Az állatok, melyek leggyakrabban a bélesatorna útján fertőződnek, mindig elhullanak, ha magukra hagyjuk, ha nem kezeljük őket.

A lépfenének okozója a lépfene-bacillus, amelynek az a tulajdonsága van, hogy szaporító csírákat, u. n. spórákat termel. Ezeket a spórákat úgy képzeljük, mint azt a finom port, mely a kaszálókon növo pöfeteg-gombákból vagy más néven: lóposzból nyomkodásra kifüstölög. A spórák csakis a levegőn képződnek. Ezek a spórák minden külső behatás (pl. napfény, beszáradás) hideg ellen sokkálta ellenállóbbak, mint maguk a lépfenebacillusok. Rendkívül tartósak és innen van az, hogy a fertőzést oly biztosan tovább viszik más állatokra, melyeknek testében ismét bacillusokká lesznek. Gazdaember tapasztalhatta, láthatta, vagy hall-

hatta, hogy bizonyos legelőkön, réteken (különösen árvizes, mocsaras vidéken) az állatokból évente sok pusztul el lépfenében. Ennek oka az, hogy a fertőző csírákat, a bacillusokat a beteg állat ürülékével, vizeletével s váladékaival még életében szerteszéjjel szórja a talaj fölszínére és a növényekre, ahol aztán azok a fertőzött talajon spórákat termelnek. Az ott legelő szarvasmarha, vagy juh már spórás földdel szennyezett fűvet eszik és beteggé lesz: *bél-lépfenét* kap tőle. De fertőz a szárított takarmány, is főleg aszéna és pedig akkor, ha abba valamely módon lépfenés anyag keveredett, (pl. felakasztott bőrokról lecsepegő vér, beteg állatok ürüléke, vagy a lépfenés állatok leölésénél kibocsátott vér), vagy ha fertőzött talajon nőtt. Mélyen fekvő és nedves vidékek, általában a mocsaras, állóvizes, turfás, vagy koronként áradásoknak kitett földterületek legalkalmasabbak a lépfeneragály terjesztésére. Ily helyeken az állóvizek és kutvizek is fertőzhetnek és különösen veszedelmes e tekintetben a kevésbé mély kutak vize, melyekbe az esővíz a fejtületes földrétegeket belemossa. A bőrön a lépfene az állatoknál úgy jön létre, hogy a lábukon levő sebzésekbe jut be a fertőző anyag, vagy az állatok bőrén élősködő rovarok csipése közvetíti azt. Ha nyelvük, vagy szájuk friss sérülést szenvedett, akkor ide is bejuthat a fertőző anyag.

Embernél leggyakrabban a *bőr-lépfene* fordul elő, melyet a nép *pokolvar* néven ismer. Leginkább az apró sebesüléseknek (sérüléseknek) kitett kezeken, alkarokon és az arcon mutatkozik, leggyakrabban olyan egyéneknél, akik lépfenés állatok hulláival foglalkoznak s munkaközben bőrük valahol kis sérülést kap, vagy vakaródzás alkalmával a már fertőzött körmükkel belekaparják a fertőző anyagot bőrükbe. A pokolvar aztán néhány óráig, vagy esetleg egy hélig tartó lapangás után oly módon fejlődik ki, hogy legelőször is egy szederjes duzzanat keletkezik, tetőjén szederjes, vagy kissé sárgás hólyaggal, körülötte erős vizenyős-vérzéses udvarral; idővel azonban az egész terület elüszkösödik (elhal) és vékonyabb-vastagabb pörkké (= var) alakul át, amely az őt körülvevő genyedés következtében leválik és a keletkezett seb torz (csuf) heggel gyógyul be. Ez még a pokolvar szerencsés kimenetele. Megtörténik azonban az is, hogy a betegség első hetének második felében a lépfene-bacillusok oly nagy számmal jutnak be a vérbe, hogy általános fertőzést okoznak magas lázzal, fehér lepedékkel bevont nyelvvel, étvágytalansággal és lépduzzanattal. A láz emelkedik s néhány nap után nagy gyengeség, hányás s gyakran véres jellegű hasmenés áll be, azután szivgyengeség, kábultság s halál. Sőt néha oly erős a fertőzés, hogy a halál 1—2 nap alatt is bekövetkezik.

A bajt azonban meg lehet előzni. Hogy mi módon jövő számunkban mondjuk el. Dr. Gergely Endre.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet jelentése a mezőgazdaság állapotáról.

Ez alkalommal adjuk ez évi első jelentésünket a mezőgazdaság állapotáról:

Időjárás: A korán beállott tél kevés megszakítással, nagy hideggel járt, csaknem állandóan vastag hótakaró borította a földet, különösen január, február hónapokban voltak óriási havazások. A kitavaszkodás általánosságban későn indult meg, az időjárás ezzel kapcsolatban hirtelen megre fordult és azóta hő hullámokkal változó rendkívül száraz hideg időjárás uralkodik, a hó elolvadása óta igen kevés helyenkénti csapadék kivételével, teljes szárazság uralkodik, erős hideg szelekkel, kisebb csapadék csak április hó elején volt.

Gazdasági munkálatok: A tavaszi talajművelési és vetési munkák az őszi sokcsapadék és a téli hónyomás következtében, később a tavaszi szárazság folytán összetömődött és megkeményedett talajban csak nagy erőmegfeszítéssel és igen kedvezőtlen körülmények között voltak folytathatók, különösen olyan vízállásos területeken, ahol az őszi csapadék hosszabb ideig állott, voltak a tavaszi munkák csaknem lehetetlenné téve, később a szárazság előhaladtával a szántási és vetési munkákat számos helyen be is kellett teljesen szüntetni, úgy, hogy április közepével a tavaszi kalászosok vetése alig volt a sík vidék és a dombvidék egy részén befejezhető. Különösen vissza vannak maradva azonban a tavaszi munkák a hegyvidékeken, ahol a sokáig tartó fagyok a munkák megkezdését hosszú ideig gátolták. A tengeri alá való talajkészítés alig kezdődött meg.

A vetések állapota: A korábban elvetett ősziek elég jól teleltek és üde zöldek, a tavaszi szárazság azonban ezeknek fejlődésén is meglátszik, a később, december második felében és január elején vetett ősziak jól keltek, de a tartós szárazság és hideg szelek miatt, nem tudtak fejlődni és már pusztulásnak indultak, számos helyen, ahol a vetéseket hosszabb ideig víz borította, kipusztultak.

A tavasziak a szárazság következtében alig, vagy nagyon rosszul keltek. A répa és burgonya vetése a sík és dombvidékeken most folyik. Az elvetett kéri vetemények ritkán és rosszul kelnek. A rét és legelő fejlődése a hideg és száraz idő következtében igen lassu, az állatoknak még most sem nyújt elég táplálékot.

Az állatállomány egészségi állapota kielégítő, járványos betegségek (sercegő üszög, lépfene, stb.) csak elszórtan fordulnak elő. Az állatállomány erőbeli állapota általában gyenge.

Pusztít az egér a Székelyföldön. Ugy látszik a téli nagy hó és a tavaszi szárazság kitűnő menedéket

biztosított az egereknek. Háromszéken, mely a Nemezei folyón tavasszal száraz éghajlata miatt híres egérfészék, már két alkalommal rendelt el a hatóság egérintő napot. Sajnos az elrendelt írtási mód, a vízzel való kiöntés, nem sok eredményt jelent. A hatóság vagy a háromszéki gazdakör az ilyen rendeletek helyett jobban tenné, ha Sepsiszentgyörgyön egy egértífusz termelő állomást állítana föl, ahol olcsó költségen és nagy mennyiségben lehetne *friss csírákat* termelni. Tudvalevő, hogy a tífusz az egerek között gyorsan terjed és friss csírányészettel biztos a fertőzés. A tífuszt a csíralébe áztatott kenyéren, melyet a gazdák eledelül helyeznek ki a mezőn az egereknek, biztosan el lehet terjeszteni az egerek között. De csakis akkor, ha a csíra friss: vizalens és épen ezért ajánljuk Sepsiszentgyörgyöt ilyen tífusztermelő központul, mert e tífuszcsírák fertőzőképességüket folyadékban is rövid ideig tartják meg. Egy ilyen tífusztermelő állomás fölállításának beruházási költségeket alig igényel. Hozzá egy tiszta, higienikus szobára van csak szükség és egy kísérleti szakemberre. Eszközök pár száz leuba kerülnek. Üzemköltségét pedig az üzlet ezerszeresen kihozza. A kár azonban, a melytől ha csak egy megyét is megmentünk, legalábbis egy milliárdra rug.

Bolhataliga. Minden gazdálkodó és kertészkedő ember tudja, hogy a sokféle földibolha milyen nagy károkat szokott fiatal növényekben tenni. Ellenük való védekezés sokféleképpen történik, így p. u. fahamu hintünk el a földön vagy szappan lével permetezzük meg a növényeket és a földet stb. Ezek a védekezési eljárások azonban csak kis területen vihetők ki, míg nagy területen sokkal célszerűbb a bolhataliga alkalmazása. A bolhataliga egy 40 cm. széles 2½ m. hosszú deszkalap, melynek felső oldalára párhuzamosan két fogó van erősítve, míg alsó oldalán 2--3 kerék forog, melynek járása a növény magasságához lesz állítva. A keréknek olyan magasnak kell lennie, hogy a rajta lévő taliga deszkája a növény teteje alá érjen. Használata előtt a taliga deszkáját felül bekennjük ragadós kátránnyal vagy enyvvel és magunk előtt toljuk. A növényeken lévő bolhák a ragadós deszkalapra fognak ugrani és ott ragadnak. Ha egyszeri alkalommal nem tudták volna a bolhákat összeszedni, ismételjük meg többször is, mindaddig, míg csak azok növényeinkről teljesen eltűnnek.

--- ns ---

Heti piac.

Tájékoztató árak.

A Magyar Nép külön tudósítottól.

Gabonafélék.

(Dés.) Buza mm.-ként 420, Rózsa mm.-ként 350, Kukurica mm.-ként 400, Zab mm.-ként 400, Főzéskorona kg.-ként 7, Kenyérliszt kg.-ként 5, Fehérkenyér kg.-ként 6, Barnakenyér kg.-ként 5 leu.

Sertés:

Tartanivaló	3—6 hónapos	Nagyvárad	Dés
drb-ként	— — — —	600—1000	Leu 1200 L
6—12 hónapos	drb-ként	700—2000	" 1600 "
Kövért sertés	I. o. élősulya		
kg-ként	— — — —	32—34	" 32 "
II. oszt. kg-ként	— — —	28—31	" 26 "
Nehéz kövér	I. oszt. kg-ként	36—37	" 40 "
II. oszt. kg-ként	— — —	34—35	" 32 "
Zsír kilógramonként	— —	72	" 80 "
Olvasztani való szalonna	kg	56	" 60 "
Sózott szalonna	kg-ként	56	" 64 "

Ló:

Kisgazdának való	Székelyudvarhely	Dicsőszentmárton
igásló páronként	I. o. 16.000	28.000 leu
	II. o. 14.000	17.000 leu
Hintós ló páronként	I. o. 25—30.000	35.000 leu
	II. o. 20—24.000	22.000 leu

Tejtermékek:

(Dicsőszentmárton.) Tej literenként 4, Tejjel lit. 20, Teavaj kg-ként 85, Tehénturó kg-ként 20, Sovány tehénsajt kg-ként 20,—, Julisajt kg-ként 28 leu.

Nyersbőr:

(Dés.) Ökör kg-ként 26—28, Tehénbőr 25—27, Lóbőr —, Borjubőr darabonként 20—22, Báránybőr fehér I. o. 50, II. o. 40, Báránybőr fekete I. o. 100, II. o. 70.

Miért vándorolnak ki ipari szakmunkásaink?

A multkorában megülködéssel olvastuk, hogy Braziliába még ipari szakmunkások is kivándorolnak. Megülötte fülünk ez a hír különösen azért, mert eddig Románia, melynek területén finomabb iparágakra szakmunkás-képző intézmények nem igen vannak, a külföldi ipari munkásság előtt olyan fölként volt ismeretes, hová érdemes beköltözni, mert itt a föllanduló ipar terén biztos a munkaalkalom. És most ime, jó az ellentétes mozgalom, a kivándorlás. Szakkörök ebben a kérdésben arról világosítottak föl, hogy ezt a tünetet kizárólag csakis az állam fizetésképtelenségével lehet megmagyarázni. Ezek a munkások ugyanis mind olyan üzemekben helyezkedtek el, melyek az állam friss szükségleteinek ellátásából éltek. Az ilyen vállalatok azonban most egyenesen kétségbeesztő helyzetbe jutot-

tak. Az állami szállításokhoz fölhasználták nyers anyagaikat, fölörölték munkaerejüket, kikapasztották munkásaik fizetésére minden készpénzüket, most pedig az állam a — néhol százmillió — tartozásból semmit se fizet és így teljesen hitelüket veszítették úgy befelé, mint kifelé. A vállalat belső hitele a munkásnak azt a bizalmát jelenti, hogy kenyere az illető vállalatnál biztosítva van, amíg csak karja bírja a munkát. Ezt a bizalmat azonban teljesen megingatta az állam vonakodása a fizetések terén és ezért a munkás idejekorán menekül oda, ahol jövőjét biztosítva látja.

Szomorubb ennél az, hogy egyes üzemek maguk kénytelenek munkásaikat tömegesen elbocsájtani, mert üzemköltségeiket már nem tudják fedezni. Így pl. a tisztán a CFR kiszolgálásából élő aradi „Astra“-gyár 400 munkást és 100 tisztviselőt bocsájtott el. Súlyos panaszai vannak a brassói „Schill“-gyárnak is, mely gyártelepeit egyenesen az állammal kötött szerződés alapján bővítette ki és létesített Brassón kívül Bottalun és Sepsiszentgyörgyön is telepeket.

A lejtőre jutott állapotok jelenben csak ott tartanak, hogy a válságba jutott gyáriparosok szorongnak és a munkások különböző világítják felé széledeznek. Jön azonban az üzemek megszűnése és azzal a visszavágás az államra akkor, amikor későn észbe kap az állam és fizet is, de már nem lesz kit dolgoztatni, mert szakmunkásaink más világreszekben forgatják a véső és a kalapács nyelét.

Egy kézműiparos többmilliósi hagyománya.

Bánffyahunyadon a napokban halálozott el Nagy Ferenc géplakatos, ki többmilliósi vagyonát közművelődési és emberbaráti intézményekre, többek között félmillió értékű kincset, az odaváló református egyházra hagyományozott. A jó ember annyira józan, tiszta életet élt, hogy érdemes őt az iparosság elé példaképpen odaállítani. Érdemes különösen azért, mert a köz oltárán fölládozott vagyonát nem örökségül kapta, hanem egy tisztességes munkás életen át hangyaszorgalommal gyűjtötte. Tudásához és munkakészségéhez az alapműveliséget a bánffyahunyadi református iskolában szerzte és ihletett hitét kezemunkájának sikeréhez szintén a református gyülekezeteiben erősítette. Nemes gondolkodására vall, hogy amit aprópénzen egyházától, iskolájától nyert, azt most százszoros kamataival eredeti forrásához juttatta vissza. Vajha így gondolkoznék ma, ha nem is minden ember, hanem legalább az emberiség nagyrésze, akkor ma az iskolák tanítói és tanári kara nem tengődnék nyomorúságban, a lélek világító központjainak: az iskoláknak, nem kellene lassanként elhomályosodniok. Nemes mozdulatra vall Nagy Ferencről az is, hogy műhelyét egyik előmunkására hagyományozta és azonkívül rokonairól sem feledkezett meg.

A Munkaadók és Gyáriparosok Szövetsége, melyek mindkettőjének Kolozsvár a központja, április 24-én tartott közgyűlésén egyesült.

A nagyváradai mészárosok és hentesek bőrszövetkezete utóbb tartott évi közgyűlésén örömmel állapította meg, hogy a vállalat nagyon jól megy és a befektetett pénz, jóllehet a szövetséget csak alig esett át a kezdet nehézségein, igen szépen gyümölcösözik. A váradiai gyűlésén a kolozsvári testvérszövetkezetet Réthy Károly vezetése alatt Dr. Nagy János ügyvéd, Dali Árpád és Síkó Ákos képviselték. A kolozsváriak előterjesztésére elhatározták, hogy egy országos husipari szövetséget alakítanak.

Az ipar gazdasági helyzete. Az ipari termékek áralakulását nem belső tényezők, nem a belső pénztelenség, nem a közönség vásárlóképeségének a teljes letörése, nem a termelés ereje befolyásolja, mert ezekből a jelenségekből természetesen árcsökkenésnek kellene következni, hanem ellenkezőleg külső okok, külkereskedelmi tünetek irányítják. Az áralakulásokra pedig kétféle külkereskedelmi oknak van döntő befolyása, az egyik az illető ország pénzének külföldi értéke, a másik pedig a behozott külföldi ipari termékek árának alakulása, melyhez a belföldi termékek önként igazodnak, ha előállítási költségük kisebb is, mint a hasonló külföldi termékeké. Mivel pedig a világpiacon, még a jó valutájú országokban is állandó áremelkedés van és mivel a leu ára az utóbbi hónapok alatt tetemesen esett, érthető, hogy az ipari termékek árai állandóan emelkednek.

A fűszerpiacot a cukor árának állandó emelkedése tartja izgalomban. A cukor ára három ok miatt emelkedik szüntelen. 1. Kifogyott a belföldi termék és így a spekulációnak szabad tere van. 2. Csehország betiltotta a cukorkivitelt. 3. Magyarországon, ahonnan most már egyedül várni lehetne olcsó cukrot, a nyomorúság miatt óriási áremelkedések mutatkoznak. A cukor ára 44—46 leu között ingadozik. Jelentős áremelkedés mutatkozik a rizsben is.

A husipiacon a maximálások miatt a mészárosoknak van cudarul rossz dolguk. Sokan beszüntették a vágást, sokan csak épen azért dolgoznak, hogy munkátlanul ne télljenkedjenek. A marhahus 18, a disznó-hus 36 leu. Némi nyeresége a mészárosnak a bőrára van, mert az elsőrendű nehéz bőr kilója 31—32 leu.

A vaspiac árai a belföldi termékek terén még mindig alacsonyabbak, mint a hasonló külföldi termékeké, jóllehet április havában minden gyár 10—20 százalékkal emelte termékei árát. A külföldi vasat a külföldi gyárban átlag 12—14 leu kilós áron lehet megkapni, a belföldi termék pedig ennél mindenben olcsóbb. Sodronyszeg alapára nagy vásár esetén 19.30

A szövőipar termékének ára állandóan emelkedik, az árak hónapról-hónapra változnak. A nagykereskedőtől a női pamutharisnyák tucatját 500—800 leuban, a florharisnyákat 900—1300 leuban, a cérna női kezlyüket 500—700 leuban lehet venni.

Kezd élnékülni a fa kivitele. Mióta létrejött az egyesítés a CFR és a tölgyfatulajdonosok között, nagy élénkség mutatkozik a tölgyfakivitel terén. Akik aláírták szerződéseiket a CFR-rel, azok már kézhez is kapták kiviteli engedélyüket a talpfakivitelre. Egyelőre teljes üzlet csupán a szárnyvonalakra való kisebb méretű talpfában fejlődött ki. Nemsokára fölszabadul a tüzelésre alkalmas tölgyfának is a kivitele, valamint 70%-ban dongaárúé is. A faegyesület felhívást bocsátott ki azon tölgyfatermelőkhez, akik készleteiket nem jelentették be, hogy ezt május 1 ig okvetlenül tegyék meg. Legfrissebben engedélyezték a kőrifa és a jegegyefa kivitelét is.

Valuta-jegyzések.

— Kolozsvár 1923. május 3. —

1 dollár	= 221—	leu
1 francia frank	= 14.25	"
1 svájci frank	= 40.50	"
1 font sterling	= 976—	"
1 lira	= 10.20	"
1 cseh korona	= 6.20	"
1 dinár	= 2.10	"
100 német márka	= 0.93	"
100 magyar korona	= 4—	"

NITROGEN
R.-T.
DICSŐSZENTMÁRTON

A legjobb tavaszi trágya a **MÉSZNITROGÉN.**

ÁLLANDÓ LERAKATOK:

Sváb Gazdasági Egyesület Temesvár,
Erdélyi Szász Gazdasági Egyesület
Nagyszeben, Medgyes, Segesvár, Brassó.
Hann és Társa Kolozsvár.

Deutsch Andor Arad
ifj. Klein Lázár Nagyvárad

MULATTATÓ

Maradj!

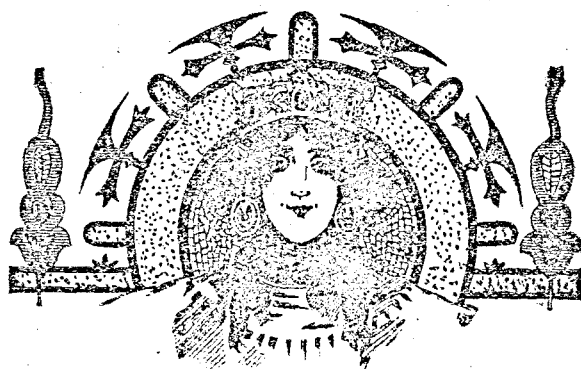
Ne hagyj a földet szomorú ember,
Ne hagyj a házat, amely nyugtot ad!
Szép gyermekkorodnak ezer édes álmát.
Ne dőnisd halomra tulajdon magad!

Szent anyaföldünk barázda szagát
Édes illatként hordja szét a szél.
Dalos, árnyas erdők süttogó meséje
Örök sóhajként csak hozzád beszél.
Hozzád muzsikál bús, alkonyi csöndben
Távol mezőnknek mélabús dala,
Téged simogat langyos szellő szárnya,
Reád ragyog az égnek csillaga.
Minden a tied itt, minden neked hódol,
Te vagy a földnek édes gyermeke,
Neked termi meg gazdag anyaméhe:
Mit ad aratása s gazdag szürete.

S mégis tova vágyol, szebb jövőt remélve!
Mesebeli ország lopva hívogat.
S hazug kufároknak ékes, szép beszéde
Csengő arannyal szépen csalogat.
Erdőre vágyik, nagy ősi erdőre,
Amit örökközlél ősidőkön át.
Lélekvásár ez, hogy később letörölje
Tiszta, fehér lelked gyöngye harmatát.

Jól vigyázz emberem, nagy lesz majd az ára!
Távol sító lelked gyakran visszajár,
S ezerszer megbánod, mit meg nem gondoltál,
De kemény torlasz lesz majd ott: a hátár.

Bácsy Tibor.

Hogyan került a pap tolvajsághírébe?

A Nyárádmentén Magyaróson volt a többek közt egy ügyes tréfás székely. Azt beszélnek róla, hogy egyszer még a vármegye főmérnökét is lepipálta, mert csodamódon érteit a számvetéshez. Ez azonban más lapra tartozik. Itt szomorú esete van Miklós bá'-nak. Elvesztett négy juha. — Hát ez még sem tréfa: meg is indult Miklós bá a keresésükre. Járt a falut napokig, a szomszéd falukban is tudakozódott, de csak nem akadt rájuk. Nagy szomorúan ballagot hazafelé. Az öreg pap — Isten nyugasztalja! — a tornácra pipázgat, látja a szomorkodó székelyt, meg is szólítja:

— Miklós te, csak nincs valami bajod?
— Baj mindig volt, tiszteletes úr.
— Hiszen volt is, van is, lesz is, de mégis!
— Elvesztett négy juhom, tiszteletes úr.
— No, a már csakugyan baj, — sajnálkozott a pap. — Melegibe keresd meg te Miklós, nehogy a bőgésével maradj.
— Eleget kerestem, de nem kaptam.
— Hol kerested te Miklós, mikor nálunk se jártál?
— Csak nem jövök tán a tiszteletes urhoz juht keresni, még másoknál is csak szégyenkezve kérdezgetem...

— Már pedig nem kell azt szégyelni fiam, sem senki házat kikerülni. Vedd sorba a falut s ne csak kérdezősködjél, hanem a szemekkel nézd meg minden ember juhat. Vajjon megismernéd?

— Meg én, ezer között is!
— No látod. Aztán ne tudja senki se, hogy juhot keressz. Ugy tégy, mintha csak beszélgetni mennél s mikor kifogytok a szóból, akkor is csak úgy mellékesen hozd elé a juhok dolgát, de jól fülelj minden háznál, mert a lopott juh bőgése alólról hallatszódik...

Miklós bá megköszönte a jó tanácsot, s aztán tovább ballagott. Az öreg pap még utána szólott:

— Aztán hallod-e, házról-házra menj, senkit se hagyj ki, nézd meg nálam is, másnál is.

Meg is indult másnap Miklós bá, feljárta az egész falut, de nem kapott meg egyet se, pedig ugyancsak kereshette.

Egy délután elkövetkezik az öreg paphoz is. Szemügyreveszi a juhokat, — no volt ott elég — mustrálgatja s egyszer csak kitör belőle az öröm.

— Ne, ne! . . . ez az én kicsi beli juhom! Meg is fogta menten, közelebből is megnézte s hát nem tréfa, csakugyan az övé a jegy, ott van a bal fülén, a pedig nem csal.

— A biz'a! — jelenti ki Miklósbá, meggyőződéssel.

Az öreg pap nagyot nézett, hümmögött is, aztán ráhagyta.

— No ha a tied, vidd el hát haza, Miklós!

— Ne ne, tiszteletes ur, az a nagypofáju vakisa is az enyém. A pap röstelkedve nézett szét.

— Csendesebben fiam. Vesd ki hát azt is no!

Miklósbá aztán csendesebben lelkendezett, de szó ami szó, megkapta az öreg papnál mind a négy juhát. Haza is vitte. Az öreg még papramorgóval is ellátta, csak a furcsa esetről hallgasson. Nem volna jó, hogy a dolog a falu szájára kerüljön. Miklósbá hallgatott is, de a papnak cselédje is volt s másnap az egész falu tudta, harmadnap a szomszédfaluk is beszéltek s elterjedt kerekencörül, hogy: „Magyaróson még a pap is tolvaj.“

Az öreg rég az angyalok előtt bizonyítgatta ártatlanságát, mikor Miklósbá elmondotta nekem az igazat.

— Hát úgy volt — mosolyogta a bajusza alól, — hogy szűk volt a téli takarmányom. A teheneknek is alig jutott, a juhok csak izzéken tengődtek, sajnáltam szegényeiket, merthogy hasznos kús állatok. A bérekedés után még szép idők lettek s szerbe hajtogattuk ki juhainkat, hogy a határon élődjenek. Mikor a szerreám esett, csak szürkületkor eresztettem haza a nyáját. No volt is baj a válogatásnál elég! Aztán vétségből az én négy juhomat is a vén paphoz választám bé.

Ökelmének sok juha volt, nem vette észre a szaporodást. Kóstija is elég volt s tudtam, hogy könnyebben kiteleli, mint én. No ki is telelte becsületesen, mert én biza csak úgy március végén kezdtem a keresést.

Donáth László.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

K. F. Az Ön által ismertett jogi megkülönböztetésekkel nem szívesen foglalkozunk. Ellenben érdeklődéssel várjuk a vagyoni dolgok ellen elkövetett bűnök és vétségek ismertetését. Nem tudná az újabb meg újabb rendeleteket ismertetni, amelyek a földmivelőket és iparosokat érdeklik? A stilusa elég jó volna ilyen feladatra! — D. J. Ma és holnap stb. Negyedik gimnazista fiutól elég jó versek, de még nem közlésre valók. Bőven van még ideje a szárny próbálgatásokra és megerősítésre.

R. J. Léczfalva. Lapot rendszeresen küldjük. Naptár másodizben is elment. — G. D. Erdőd. Lapunk rendszeren jár címére. Naptárt még febr. 3. elküldtük. — Cs.

J. Toroczkó. Kérjük a feladóvevények megküldését, illetve a reklamálas eredményéről értesítést. — T. J. Uzdí-szetpéter. Naptár febr. 10. elment. — B. J. Csandlos. Kérjük a feladóvevény megküldését, a szóban forgó 44 Leu nem érkezett meg. Naptár ment. — Sz. A. Jedd. Lapokat rendszeresen küldjük. — Sz. B. E. Gyimesbükk. Lapot ápr. 1-től saját címére küldjük. — K. L. Feltér-egyháza. Lapunk jan. 1-től jár címére, eddig a levelé- ben küldött 11 Leut vételeztünk be, amely folyó évi ápr. 1-ig rendezi az előfizetést. Idei 1—7. számok már nem kaphatók. Naptárt küldtünk. — K. A. Csiktaplocza. Lapokat a 8. számtól kezdve és a naptárt címére meg- küldöttük. — T. B. Galatz. Cim kijavítva. — B. A. Magyarherepe. Megfelelőleg helyesbítettük. — O. I. Székelybethlenfalva. Idei 1—7. számokkal már nem rendelkezünk. — L. V. Katona. Lapunkat rendszeren küldjük címére. — Sz. J. Búza. 1. A beküldött 4 szin- darabot nem kaptuk meg. 2. Az ottani kulturmissiói érte- sítést hoztuk. 3. Előfizetési díj címén 22 Leut véte- leztünk be jan. 1-től jul. 1-ig terjedő időre. — Sz. M. Dath. K. Anna lapja múlt év máj. 1-től jár; előfizetés folyó évi máj. 1. jár le. — Strobl és Benkő cég Ko- vászna. Cim kijavítva, ezután 1. példány megy. Előfi- zetés folyó év okt. jár le. — G. Gy. Kovászna. Lapunkat a 8-ik számtól kezdve megküldtük, előző számok nem kaphatók. — U. I. Ujtasnád. Naptár ment címére. — Z. M. Végvár. Idei 7-ik számunk elfogyott. — Cs. Gy. K. Köszönjük a 4 új előfizetőt. A két Petőfi könyvet után- vétel megküldtük. Közelebből levelet írunk. — Dr. Sz. M. Szind. Idei 1—4. számok elfogytak. — U. B. Gyimes- bükk. Magyar—román és román—magyar szótár Kolozs- várt ez idő szerint nem kapható. Talán a vidéken köny- nyebben hozzá lehet jutni. — T. J. Köröstárkány. Kö- szönjük a 4 új előfizetőt. A küldött 242 Leut köszünettel elszámoltuk. Reméljük, hogy többben fognak előfizetőink sorába tömörülni. — Id. F. D. Nagyszentmiklós. A küldött 105 Leut elszámoltuk. A három előfizető elő- fizetése folyó év végéig rendben. — M. J. Mocs. A most küldött 11 Leu ápr. 1-ig rendezi előfizetését. A múlt év rendben van. — A. J. Brassó. A most küldött 44 Leuból 11 Leu a múlt és 33 Leu a folyó évre szól. Naptár ment.

Kísérje figyelemmel és igyekezzék megrendelni a „Magyar Nép“ könyvtárának köteteit. Az első kötet: a SZAVALÓKÖNYV már megjelent!

Gazdasági gépek és eszközök.

Vetőmagok

Műszaki Cikkek kaphatók!

Hann és Társa Gép és Mű-
szaki Kereskedelmi r. t.-nál
Cluj-Kolozsvár Str. Reg Mária

(volt Deák Ferencz-utca) 11.
Telefon 2—36. Sürgöny cím: Hanncomp.

